

Nr. 25689/24977DSDRP/ 12.04.2016

Doamnei Maria – Nicoleta ANDREESCU
Director executiv
Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki
Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, BUCUREȘTI

Urmare adresei dumneavoastră prin intermediul căreia ne supuneți atenției Raportul APADOR-CH realizat în urma vizitei efectuate la Penitenciarul Colibași, vă comunicăm următoarele:

1. Referitor la sistemul de video-conferințe menționăm că, începând cu anul 2014, a fost demarat proiectul de audiere prin videoconferință a deținuților, proiect ce a început cu amenajarea spațiilor în 6 unități penitenciare.

La momentul actual în sistemul penitenciar proiectul de audiere prin videoconferință a fost implementat în 32 de unități penitenciare.

Administrația Națională a Penitenciarelor a făcut demersuri în vederea inițierii audierilor prin videoconferință de către instanțele de judecată. Au fost transmise adrese către Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, pentru informarea acestora asupra stadiului proiectului de audiere prin videoconferință, precum și asupra importanței și utilității acestuia, atât pe latura administrativă, cât mai ales în relația unităților penitenciare cu organele judiciare.

2. Referitor la situația supraaglomerării, coroborată cu lipsa igienei și temperatura extrem de scăzută din camerele de deținere, precizăm că la data de 19.01.2016, Guvernul României a aprobat Memorandumul cu tema *Intenția CEDO de aplicare a procedurii Hotărârii pilot în cauzele privind condițiile de detenție*, document în conținutul căruia Guvernul României și-a asumat obligația de a comunica în termen de două luni de la aprobare, calendarul măsurilor ce urmează a fi adoptate în acest domeniu, inclusiv proiecția bugetară pentru perioada 2016-2020.

În acest context s-a dispus elaborarea unui Plan de măsuri, aferent Recomandării nr. 2 a Memorandumului (*Elaborarea de către MJ, MAI și MFP a unui calendar al măsurilor ce urmează a fi adoptate, inclusiv proiecțiile în plan bugetar, în termen de două luni de la data aprobării Memorandumului și supunerea acestuia spre aprobare Guvernului*), care are ca scop evitarea aplicării de către CEDO a Hotărârii pilot în cauzele privind condițiile de detenție asigurate de statul român.

În conținutul planului de măsuri se regăsesc inclusiv două noi penitenciare, termenul de dare în folosință, la capacitate maximă, fiind anul 2021.

Referitor la asigurarea condițiilor minime de igienă, la nivelul Penitenciarului Colibași s-au efectuat, în mod regulat, lucrări de dezinfecție și deratizare, atât în anii anteriori, cât și de la începutul anului în curs și până în prezent, în vederea asigurării unui stări igienico-sanitare corespunzătoare atât în camerele de cazare, cât și în restul spațiilor în care deținuții au acces.

În anul 2015 s-au efectuat lucrări de reamenajare a 24 (douăzeci și patru) de camere de detenție din cadrul secțiilor de detenție nr. 1 și 2 ce aparțin clădirii „Sediul Social”, urmând ca alte 12 camere să fie finalizate în anul 2016. Pentru amenajarea acestora au fost necesare lucrări de reparații placaje din faianță în grupurile sanitare și camerele de alimente, reparații pardoseli din gresie în grupurile sanitare și camerele de

alimente, înlocuit uși și ferestre, turnat și montat etajere din mozaic în grupul sanitar, turnat și montat rafturi din mozaic în camera de alimente, turnat și montat scaune și mese din mozaic în camerele de detenție, tencuieli, zugrăveli lavabile, vopsitorii instalații, montat și fixat în pardoseală paturi metalice, reparații instalații sanitare, apă, încălzire, electrice, înlocuit obiecte sanitare (vas WC, lavoar).

Până în prezent din cele 12 camere de detenție din cadrul secțiilor de detenție nr. 1 și 2 au fost finalizate 6 camere, celelalte 6 urmând a fi finalizate în cel mai scurt timp.

Pentru anul 2016 au fost alocate sumele de 180.000 lei pentru reamenajarea a 12 camere de detenție aferente secției de detenție 5 și 50.000 lei pentru alte lucrări de reparații curente.

În prezent Penitenciarul Colibași are întocmit din anul 2009, proiectul tehnic pentru curțile de plimbare secțiile 1 – 5, obiectiv: „Curți plimbare deținuți”.

În anul 2012 au fost alocate fonduri pentru începerea lucrărilor la acest obiectiv. În luna mai 2012, unitatea a demarat procedura de atribuire a contractului de execuție de lucrări pentru acest obiectiv. Datorită unui număr mare de solicitări de clarificări reclamate de participanții la această procedură și care s-au referit la neconformități ale proiectului și neîncadrarea în valoarea aprobată în anul 2009, în luna iulie 2012 unitatea noastră a stabilit anularea procedurii de achiziție și returnarea proiectului către firma de proiectare în vederea verificării și refacerii acestuia. În septembrie 2012, firma a predat unității proiectul refăcut. De la această dată au existat solicitări în anii 2013 și 2014 către Administrația Națională a Penitenciarelor pentru analizarea și aprobarea în CTE al A.N.P., pentru emiterea unei noi autorizații de construire și finanțarea lucrărilor pentru realizarea acestui obiectiv. În luna ianuarie 2014, A.N.P. a transmis o adresă prin care a precizat că în anul 2014 obiectivul de investiții „Curți plimbare deținuți” nu va fi finanțat pentru începerea execuției lucrărilor. În anul 2016 a fost transmisă din nou adresă pentru finanțare.

Pentru curți plimbare secțiile 6–7 este întocmit în anul 2008 studiu de fezabilitate „Curți de plimbare și teren de sport”. Anual, în proiectele de buget s-au solicitat finanțări pentru realizarea acestui obiectiv.

În luna februarie 2016 a fost reparat pavimentul din blocul alimentar deținuți, respectiv au fost înlocuite plăcile de gresie sparte, a fost turnat mozaic, au fost tratați pereții cu soluție antimucegai și zugrăviți cu vopsea lavabilă.

Referitor la calitatea hranei, arătăm că efectivele de deținuți aflate în custodia unităților penitenciare din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor sunt alocate la hrană conform O.M.J. nr. 2713/C/2001 privind aprobarea normelor de hrană pe plafoane calorice. Acest act normativ stabilește normele de hrană pe categorii de deținuți, inclusiv pentru cei cu afecțiuni cronice, în baza acestui ordin, petentul a fost alocat la norma de hrană 18, pentru persoane bolnave. În ceea ce privește verificarea calității hranei, acesta este reglementată de următoarele acte normative: Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal - art. 50 alimentația persoanelor condamnate; H.G. nr. 1897/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a legii privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal; O.M.J./M.S nr. 429/C-125 din 07.02.2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor. De asemenea, pentru eliminarea oricăror suspiciuni și creșterea gradului de obiectivitate se aplică și prevederile Ordinului nr. 271/2004 al directorului general al Direcției Generale a Penitenciarelor, astfel - potrivit art. 6 și art. 7 la prepararea hranei participă obligatoriu șeful de tură și un reprezentant al deținuților, iar calitatea hranei este

verificată zilnic din punct de vedere organoleptic de către directorul unității (sau înlocuitorul său la comandă), un cadru medical și un reprezentant al deținuților, constatările consemnându-se într-un registru.

Alimentele ce urmează a fi utilizate, conform listei zilnice de alimente, în ziua curentă, sunt depozitate într-o cameră folosită numai în acest sens. Deținuții care desfășoară activități la blocul alimentar beneficiază de apă caldă zilnic.

Persoanele private de libertate sunt alocate la normele de hrană conform prevederilor legale, dar și în funcție de recomandările medicale în conformitate cu *Ordinul Ministrului Justiției nr. 2713/C/ din 15.11.2001 "Instrucțiunile privind aplicarea normelor de hrană pe timp de pace, pentru efectivele din Ministerul Justiției - Direcția Generală a Penitenciarelor"*.

Calitatea și cantitatea hranei este verificată de șeful de tură, medicul unității sau persoana desemnată de acesta și o persoană privată de libertate și consemnată în registrele special întocmite în acest sens. Nu au fost semnalate sesizări privind cantitatea și calitatea hranei. În funcție de alocațiile bugetare, conform Ordinului Ministrului Justiției nr. 2138/C din 20.08.2007, deținuților li s-au distribuit materiale igienico-sanitare, astfel:

- lunar se acordă: hârtie igienică 1 buc., săpun semitoaletă 1 buc. de 100 gr., vată medicinală 1 pachet de 100 gr. (numai pentru deținute)
- pastă de dinți se acordă 1 buc. la două luni
- periute de dinți 1 buc. la 6 luni.

Lunar s-au distribuit următoarele:

- măști paie 1 buc./cameră
- detergent pentru curățirea pardoselilor (conform Ordinului Ministrului Justiției nr. 2138/C din 20.08.2007)
- sodă calcinată (conform Ordinului Ministrului Justiției nr. 2138/C din 20.08.2007).

Apa caldă menajeră se distribuie, conform unui program aprobat, zilnic, timp de o oră pentru deținutele femei și de două ori pe săptămână, câte o oră pentru deținuți. Apa rece potabilă se distribuie permanent, fără a se restricționa.

În ceea ce privește **acordarea dreptului la asistență medicală a deținuților**, facem următoarele precizări:

- Etapele unui consult medical se pot suprapune, ca rezultat al expertizei cadrului medical, putându-se realiza astfel o comprimare temporală a actului medical, fără a dăuna calității consultației medicale. Uneori, o astfel de manieră de abordare a cazurilor este utilă și chiar benefică pacientului (de exemplu, în cazul unor urgențe). Activitatea medicală în România, indiferent de forma de organizare a furnizorului de servicii medicale și de tipul acestor servicii, este reglementată de o serie de acte normative: Legea nr. 95/2006 a Reformei în domeniul sănătății, H.G. nr. 400/2014 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2014 - 2015 și Ordinul comun M.S./CNAS nr. 388/186/2015 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2015 a H.G. nr. 400/2014 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2014 - 2015, iar la nivelul sistemului penitenciar de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, art. 71 la art. 73, H.G nr. 1897/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a legii privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, art. 23 la art. 37 și de Ordinul comun M.J./M.S.

nr. 429/C-125 din 07.02.2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor. Totodată, recomandările 39 la 48 din REC(2006)2 - Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre, referitoare la Regulile Penitenciare Europene, trasează liniile generale, dar obligatoriu de urmat, privind asistența medicală în unitățile penitenciare. Caracterul aparte al asigurării asistenței medicale în mediul penitenciar este rezultatul cumulativ al mai multor factori, poate cel mai important fiind acela al asigurării examenului medical „*la solicitarea persoanelor private de libertate, precum și ori de câte ori este necesar*” (art. 71, alin. 2 din Legea nr. 254/2013 și art. 30 din H.G. nr. 1897/2006), astfel încât se poate considera că asistența medicală asigurată de personalul medical, în limitele de competență ale fiecărui cadru medical (medici și asistenți medicali), este asigurată 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână, deci în regim continuu, și nu doar pe durata prezenței personalului medical cu studii superioare (medici), care are program de 7 ore, reglementat prin lege. Deși în Ordinul comun M.S./CNAS nr. 388/186/2015, Anexa 2, art. 1, alin. (3), lit. b), este prevăzut faptul că timpul mediu/consultație este de 15 minute, la un program de 5 ore (în acest act normativ este prevăzută și o durată de 2 ore pentru consultații la domiciliu, reglementare care nu se poate aplica, din motive mai mult decât evidente și ușor de înțeles, unui medic de familie ce își desfășoară activitatea la un cabinet medical de penitenciar), aceste norme nu pot fi aplicate în cazul serviciilor medicale acordate la un cabinet medical de penitenciar, deoarece activitatea de acordare a asistenței medicale în penitenciar are un caracter continuu (reglementat legislativ). Pe cale de consecință, trebuie avute în vedere caracteristicile cu totul aparte ale acordării serviciilor medicale. Este util să arătăm că, din numărul mare de consultații acordate deținuților pe durata unei zile, majoritatea au simptome sau acuze minore, astfel încât o astfel de consultație se poate finaliza cu celeritate, fără a neglija cazurile cu adevărat importante.

• în ceea ce privește acordarea medicamentelor, această activitate este reglementată de multiple acte normative: alin. 4, art. 71 din Legea nr. 254/2013; art. 29 din H.G. nr. 1897/2006 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a legii privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și mai ales art. 65 a art. 73 din O.M.J./M.S nr. 429/C-125 din 07.02.2012 [art. 65, „*alin (3) Persoanele private de libertate beneficiază de: lit. a) medicamente asigurate din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și din fondurile unităților din sistemul Administrației Naționale a Penitenciarelor, aprobate cu această destinație*” și „*lit. b) medicamente, produse naturiste sau suplimente nutritive achiziționate din fonduri proprii ale persoanelor private de libertate, cu condiția ca ele să fie recomandate de medicul unității sau de un medic specialist.*” Din aceste acte normative reiese clar faptul că această modalitate de achiziționare a medicamentelor se face cu respectarea actelor normative în vigoare, existând și o procedură în acest sens, care prevede înmânarea bonului fiscal odată cu medicamentele achiziționate și termenul de soluționare a cererii. În ceea ce privește deținuta menționată în adresa, menționăm că s-au achiziționat medicamentele solicitate de aceasta în baza unei cereri aprobate de directorul unității, iar factura și bonul fiscal au fost depuse la serviciul financiar-contabil, putând fi consultată, la solicitare, de către persoana privată de libertate. Totodată, considerăm util ca în discuțiile purtate de reprezentanții APADOR-CH cu personalul medical să fie cooptat și medicul al unității.

• în ceea ce privește consultațiile medicale, acestea sunt acordate cu respectarea art. 24 din O.M.J./M.S nr. 429/C-125 din 07.02.2012, conform căruia

„persoanele private de libertate sunt prezentate la cabinetul medical ca urmare a solicitării proprii, datorată unor acuze de boală sau conform unei programări, efectuată de către medic în cazul bolnavilor aflați în tratament sau dispensarizați”, dar și al recomandărilor 39 la 48 din REC(2006)2 - Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre, referitoare la Regulile Penitenciare Europene, care trasează liniile generale, dar obligatoriu de urmat, ale asistenței medicale în unitățile penitenciare.

• în ceea ce privește acordarea asistenței stomatologice, deși Penitenciarul Colibași s-a confruntat cu dificultăți legate de aprovizionarea cu materialele necesare, în anul 2016 au fost întocmite către Penitenciarul Spital Colibași două adrese prin care se solicită achiziția și distribuția către unitatea penitenciară de materiale sanitare stomatologice.

3. Cu privire la asistarea educativă a persoanelor private de libertate din Penitenciarul Colibași, în anul 2015, includerea acestora la programe și activități s-a realizat după cum urmează: *Programul de carantină* (339 participanți), *Alfabetizare* (26 participanți), *Program Hobby* (54 participanți), *Educație pentru sănătate* (46 participanți), *Universul cunoașterii* (171 participanți), *Educație religioasă* (51 participanți), *Program Ergoterapie* (85 participanți), *Independent și responsabil* (46 participanți), *Educație prin sport* (7 participanți), alte programe creditate (115 participanți). De asemenea, la activitățile semistructurate au fost înregistrate următoarele participări: activități artistice (36), conferințe (565), dezbateri (625), recenzii (32), vizionare teatru (117), expoziții (44), concursuri tematice (5749), activități sportive (2733), competiții sportive (253), activități în comunitate (78), activități derulate în colaborare cu alte culte (893).

Considerăm că, având în vedere categoriile de deținuți custodiați, intervenția educativă derulată a corespuns standardelor de activitate din domeniu.

Pentru sectorul asistență psihosocială, precizăm că, în unitate își desfășoară activitatea 2 ofițeri psihologi și un ofițer asistent social, unul dintre cei 2 psihologi ocupând funcția de Șef Serviciu Asistență Psihosocială, iar cel de-al doilea a revenit în luna septembrie din concediul de creșterea copilului. În contextul menționat, considerăm că activitățile specifice derulate au răspuns nevoilor și riscurilor identificate, cei trei specialiști, prioritizând demersurile în funcție de resursele umane și materiale existente. Astfel, în anul 2015, au fost derulate următoarele activități și programe de asistență psihologică și socială:

Asistență psihologică

- Consiliere psihologică – 940 persoane private de libertate;
- Evaluare psihologică – 1569 persoane private de libertate;
- Programe de asistență psihologică specifică și generală – 267 persoane private de libertate.

Asistență socială

- Consiliere pe probleme sociale – 713 persoane private de libertate;
- Evaluare socială – 1523 persoane private de libertate;
- Programe de asistență socială – 240 persoane private de libertate;
- Demersuri pentru soluționarea cazurilor sociale – 270 deținuți.

La începutul fiecărui an calendaristic, în funcție de analiza nevoilor de asistare recuperativă a deținuților, fiecare unitate subordonată particularizează *Oferta de programe și activități educative, de asistență psihologică și asistență socială*. Astfel, în luna ianuarie 2016, demersurile educative la care au fost incluse persoanele private de libertate au fost următoarele: *Program de carantină* (29 participanți), *Program de alfabetizare* (10 participanți), *Program de ergoterapie* (13 participanți), *Program "Bunele maniere"* (4 participanți), activități de artizanat (37 participanți), concursuri

tematice (645 participanți), activități sportive (18 participanți pe parcursul lunii ianuarie, 373 participanți pe parcursul lunii februarie), activități moral-religioase desfășurate de către preotul ortodox (529 participanți), activități derulare de alte culte (57 participanți). Au fost efectuate: convorbiri individuale (100 de beneficiari), consilieri educaționale (43), evaluări educaționale inițiale, periodice și de parcurs (72).

În ceea ce privește asistența psihosocială, în luna ianuarie 2016, au fost derulate următoarele programe specifice: *Program de pregătire pentru liberare* (40 participanți), *Program derulat cu colaboratori externi – Atitudini și valori prosociale* (24 participanți), *Program specific de asistență psihosocială pentru reducerea recidivei în abuzurile sexuale* (15 participanți), *Program de educație parentală* (10 participanți) și proiectul de activitate *Grup de suport pentru persoanele private de libertate cu boli cronice* (14 participanți). De asemenea, au fost efectuate: evaluări psihologice (79), evaluări sociale (84), consilieri psihologice (85), consilieri sociale (51), convorbiri individuale de informare (7), demersuri pentru soluționarea problemelor sociale (15 beneficiari).

Referitor la deficitul de personal în sectorul asistență psihosocială, menționăm că, în prezent, se află în derulare concursul din sursă externă pentru ocuparea posturilor de psihologi și asistenți sociali, la Penitenciarul Colibași, respectiv, câte un post din fiecare domeniu menționat. Completarea numărului de specialiști din domeniul asistenței psihologice și sociale, va permite proiectarea și implementarea unui număr semnificativ mai mare de activități/programe specifice destinate deținuților.

Pe această cale dorim să vă mulțumim pentru implicarea activă a dumneavoastră și sperăm într-o bună colaborare și pe viitor reiterând faptul că Administrația Națională a Penitenciarelor acordă o atenție deosebită recomandărilor organizațiilor pentru apărarea drepturilor omului și depune eforturi constante pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție și completarea cadrului normativ, în scopul aplicării și respectării prevederilor legale ce reglementează domeniul executării pedepselor privative de libertate.

Cu stimă,

Pentru Chestor de penitenciare Claudiu Cătălin BEJAN
Director general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, semnează

Comisar șef de penitenciare Marian STANCOVICI
Director general adjunct

